

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 16 Ianuariu 1897.

Numerul 3.

Invitare la abonament.

Cu numărul 1 am deschis abo-
nament nou, spre care scop am
alăturat câte o asemnațiune po-
stală, rugându-ne a renoi cât mai
grabnic abonamentul, pentru ca
să nu se facă întrerumpere cu
spedarea foii.

Prețurile rămân cele vechi și
sînt indicate în fruntea foii.

Tot o dată rugăm pe P. T.
Domni abonenți, cari sînt în re-
stanță cu abonamentul, să binevo-
escă a grăbi cu achitarea acestuia,
pentru ca să putem acoperi spe-
sele edării foii.

Administrația.

Înflorire ori decădintă.

Parlamentul din Budapesta e ocupat
de prezente cu desbaterea budgetară.
Adecă să vorbim drept, *desbatere* bud-
getară nu se póte tocmai numi, ceea ce
se întîmplă în parlament, ci e mai
virtos o monologisare a partidului de
la guvern, o preamărire a partidului
liberal, făcută tot de partidul liberal.
Desbatere în înțeles adevărat al cu-
vîntului nu este, de óre ce partidul lui
Apponyi și cel al lui Ugron s'au pus în
pasivitate, ér opoziția partidei lui Kos-
suth nu se póte numi opoziție seriósă,
și în fine partidul poporal din poziția sa
de drept e avisat, să primescă în ge-
neral drept basă a desbaterii speciale
budgetul prezentat de guvern.

Cu tóte aceste înse desbaterea bud-
getară a avut și părțile sale interesante
și instructive. Ast fel în ședința din 12 Iá-
nuarie, a vorbit deputatul liberal Arányi,
care polemizând cu fracțiunea Kossuth s'a
încercat a dovedi cu o serie de date
statistice comparate, că Ungaria în butul
pactului vamal cu Austria, ba tocmai
multămită acestui pact vamal, a pro-
gresat enorm în ultimii ani pe tóte te-
renele economiei naționale.

Ast fel oratorul a arătat, că cir-
culațiunea comercială a Ungariei cu
străinătatea în cei din urmă zece ani
a crescut cu 203 milioane de floreni.
Venitul trenurilor în nouă ani s'a urcat
cu 36 milioane floreni. Valórea rentei
de aur de 4% la anul 1887 făcea fl.
104'50, ér azi e 122 fl., ceea ce va
să însemne, că averea fiesce cărui pro-
prietariu de asemenea valori de stat a
crescut în zece ani cu câte 18 fl. după
câte o hârtie. Venitele publice de la

anul 1881 până în anul present au
crescut cu 160 milioane de floreni, cu
tóte că enorme au fost sumele, ce s'au
cheltuit pe desvoltarea instrucțiunii pu-
bliche, pe edificări publice, pe căi ferate,
pe regularea Porții de fer. Consumul
de cărbuni de petró în cei din urmă
zece ani a crescut cu 20 milioane de
măji în valóre de 8 milioane floreni.
Capitalele asigurate pe la deosebitele
societăți de asigurare în cei din urmă
zece ani s'au urcat cu 150 milioane de
floreni, făcënd suma totală de 370 mi-
lióne floreni, pentru cari se plătesc
premii în suma de 16 milioane floreni,
va să zică mai mult cu 6 milioane de
cât la anul 1885. Asta însemnă, că
poporațiunea Ungariei cruță pentru asi-
gurarea familiilor sale în fie care an
câte 16 milioane de floreni. Dacă se
privesce la bănci, se póte constata, că
la anul 1895 numărul deponenților a
crescut cu 300.000 față de anul 1885,
când numărul deponenților era 579.000.
Er ce atinge sumele depuse, la anul
1885 depunerile de la tóte băncile
făceau 405 milioane floreni, pe când la
sfârșitul anului 1894 se urcau deja la
679 milioane floreni.

Din tóte datele aceste deputatul
Arányi a cređut de bine a conchide,
că Ungaria se află pe calea propășirii
și înfloririi continue, ceea ce este a se
multămi de o parte înțelepciunii siste-
mului liberal de guvernare, ér de altă
parte pactului vamal cu Austria.

Nu e vorbă, înșirarea acésta fru-
mósă a datelor statistice la prima ve-
dere e uimitóre, — ignotos fallit; dar
dacă ne uităm ceva-și mai de-aprópe,
vedem în dată, că e o mare minciună,
— notis est derisui.

Uită domnul Arányi, că Ungaria
are să plătescă numai camete după îm-
prumuturi de stat în suma de 142 mi-
lióne la an? De depurare nici vorbă
nu va fi până-î lumea, pe când Ro-
mânia cea mică și atât de nesocotită
de cătră stăpânitorii nostri preste 29
ani va fi liberă și de ultimul filer de
datorie?

Uită domnul Arányi, că de la 1885
până la 1895 a crescut darea de alcohol
cu 21 milioane, cea de carne cu 1 milion,
cea de bere cu 2 milioane, cea de zăhar
cu 3 milioane? Însemnă dór urcarea
acésta un consum mai mare în articlii
numiți? Nici de cât, ci numai o ur-
care neîntreruptă a dărilor, o împov-
rare treptată a contribuenților și prin
urmare o sărăcire continuă a popora-
țiunii. Și în ce stă avuția țerii? În

bilanțuri închiate cu escedente, orî dóră
în avuția și prosperarea tuturor elemen-
telor alcătuitoare de stat?

Nu vede domnul Arányi, că la
anul 1895 esportul nostru a valorat
504 milioane, ér importul 543 milioane?
Ce însemnă acésta? Însemnă, că noi
am trimis în străinătate 39 milioane
floreni mai mult, de cât am încassat,
că prin urmare contribuim la înavuțirea
străinătății cu 39 milioane floreni la an.
E și acésta un semn de înflorire a
țerii?

Uită domnul Arányi, că nici un
stat din cele civilizate nu plătesc atâtea
procente după datoriile sale de stat,
câte plătesc Ungaria? E acesta un
semn al creditului, de care se bucură
țara noastră înaintea străinătății?

În sfârșit se laudă domnul Arányi
cu sumele depuse pe la deosebitele in-
stitute de credit? De ce nu spune
înse dlui și sumele, ce băncile le
au date pe împrumut fie ipotekar,
fie cambial? Suma asta s'o fi arătat,
și apoi sciū, că i-se scula pèrul în cap
la vederea înavuțirii colosale a popora-
țiunii. Etă și partea asta a monetei:
Cu finea anului 1896 împrumuturile
ipotecare de la tóte băncile din țară
făceau 1,534.789,323 floreni, ér cele
cambiale 851.374,948, la olaltă suma
frumușică de 2,386.164,271 floreni, zi:
dóuë miliarde, 386 milioane, 164 mi și
271 floreni în valuta austriacă. Și să
nu uităm, că în suma acésta nu sînt
socotite împrumuturile pe obligațiuni,
pe lombard, împrumuturile personale și
împrumuturile de pe la băncile din
străinătate.

Ce zice domnul Arányi și ai
lui la suma acésta? Față de suma
acésta ce însemnă suma depunerilor de
679 milioane? Nu rămâne óre și după
subtragerea aceste sume o datorie de
fl. 1,707.164,271?

Dar n'ai ce face. Liberalismul e
așa făcut: să mințescă altora, să-și
mințescă șie-și, să mințescă lumii
întregi.

Și prostii cred: cred, că sîntem
pe calea progresului continuu, pe când
în realitate masele poporațiunii se află
la marginea prăpastiei.

**Esc. Sa Episcopul Pavel pentru scopuri
culturale.** — Pe cum aflăm din „Familia“,
Escelența Sa I. P. S. D. Episcop Mihail
Pavel înainte de Crăciun a depus la capitulul
gr. cat. din Oradea Mare 100,000 fl. ca
adaus la „Fondul Pavelian“ destinat pentru
scopuri culturale ale diecesei române gr. cat.

de Orade, care fond acum se urcă la 600,000 fl. Suta de mii depusă acum este destinată spre asigurarea internatului și a școlii de fete din Beiuș, fondate tot de Excelența Sa.

Spiritul de jertfă pentru binele bisericii și poporului este tradițional arhierilor noștri. Bunul și nobilul episcop de Orade, condus de acest spirit, este cruțător, când e vorba de persoana sa, ca cu atât mai mult să potă da pentru prosperarea instituțiilor noastre bisericesci-culturale. Dumnezeu să-l răsplătească cu abundența darurilor sale și să-l ajute, ca să-și vadă realizate nobilele intențiuni.

Perfidia fanariotă lucră din răspuțeri spre a zădărnici aspirațiunile naționale ale Românilor și Sârbilor din imperiul turcesc. Se vede, că lucrarea condamnabilă este încoronată de succes. Românii macedonenii vor fi lipsiți de bucuria de a-și avea mitropolitul lor. Patriarhul numit icumenic, considerând cestiunea din punct de vedere curat grecesc, privește în mitropolia română o pedecă în calea penelinismului, pentru aceea nu voesece, să recunoscă alegerea mitropolitului Antim.

Pe cum aflăm în foile din România, guvernul român a trimis la Constantinopol pe dl Sihleanu a nume, ca să esopereze confirmarea lui Antim de mitropolit al Macedo-Românilor. Ministrul otoman de culte a declarat înse, că nu potă confirma pe Antim, înainte de ce patriarhul ar recunoscă alegerea făcută. Patriarhul a declarat la rîndul său, că tot, ce potă face, este, să se opună la caterisirea lui Antim. Apoi să mai zică ore cine, că biserica „ortodoxă“ nu promovează interesele naționale ale Românilor!

Cred într-o biserică. — O ilustrare a acestei închiături, pe cum se înțelege ea în bisericile răsăritene neunite, a oferit modul, cum s'a făcut în Scopia (Üsküb) din Macedonia amintirea cuvintelor ângeresci: „Și pe pămînt pace, între omeni bună voire.“ Valiul din Üsküb a pus la dispoziția mitropolitului Ambrosiul o cetă de gendarmii. Aceștia au spart ușa bisericii Mântuitorului, și după acēsta preoții grecesci au putut să începă noptea cultul dumnezeesc. Gendarmeria a ținut ocupat jurul bisericii. Des de dimineață au venit câte va sute de Sârbii, și s'a început o luptă între gendarmii și între Sârbii. Cești din urmă au reușit, să cuprindă biserica. Mitropolitul și preoții au scăpat în șola grecescă.

Pe cum se svonesce, delegatul sârbesc din Constantinopol a comunicat patriarhului un ultimatum, în care acesta e provocat, ca în restimp de opt zile să facă rînd în Üsküb, că alt mintrea Sârbia va pune la cale desbinarea Sârbilor de cătră patriarhat.

Cât de bucuros s'a învoit corona la legislațiunea bisericescă-politică. — Sfinția Sa de unăzi a primit în audiență pe un membru al partidului guvernamental din parlamentul magiar. Cu acest prilej capul bisericii catolice, — scrie liberalul „Bud. Napló“, — s'a exprimat ast fel: „Dta ești membru al parlamentului unguresc? Domniile mî-au causat o supărare mare prin legea matrimonială. Dvostre ați făcut silă regelui dvostre (Vous avez forcé votre roi). Eū mē voiū ruga pentru patria dvostre.“

Cum să fie limba liturgică a greco-catolicilor de limbă magiară? — La întrebarea acēsta Dr Giesswein Sándor, unul

dintre teologii de frunte ai bisericii latine din Ungaria, răspunde în „M. Á.“ din 9 a c. în chipul următorii:

„Foile liberale se ocupă acum cu predilecție deosebită de liturgia unгурescă a celor de rit grecesc. Aceia, cărora de alt mintrea foarte puțin le pasă de dogma și de viața religioasă catolică, acum se interesază grozav de tare de o afacere internă curat catolică. În articoliile lor saturați de amenințări slab acoperite la adresa Curiei romane de alt mintrea dōră mai multă este ignoranța de cât rēutatea. Cel puțin așa voiū să presupun despre ei.

„Ei raționază ast fel: Ceī 800,000 de greco-catolici, cari sciū numai unguresce, ar merita, să aibă liturgie deosebită națională unгурescă și episcopie unгурescă de rit grecesc deosebită.

„Nici nu voiū să mă cuprind în merit cu premisele. Nu voiū să cercetez acum, dacă se întemeiază pe date statistice aserțiunea aceea, că la noi sînt 800,000 de credincioși de rit grecesc, cari sciū numai unguresce, și într-o cât e demnă de credință statistica acēsta? În numărul acesta sînt cuprinși a bună samă cei de rit grecesc, cari locuesc în diferitele părți ale țării, fie ei catolici, fie acatolici. A înființa pe sama tuturor acestora o episcopie de diaspora cu liturgie unгурescă, așa cred, că ar fi foarte greū.

„Dar acum să trecem la liturgia de limbă națională. Dacă există atare liturgie și unde? Scim, că pe când în biserica apusană tot de una a existat tendența de a da expresiune unității prin limba și forma unitară a cultului dumnezeesc, pe atuncia biserica răsăritenă n'a putut orî n'a voit, să o realizeze acēsta.

„Ritul s'a format după naționalități, în esența sa pe temeiul unitar, înse în limba aceea, carea o grăia pe timpul convertirii sale poporul de nou încreștinat. Misionarii cu o cale s'au apucat nu numai de traducerea s. Scripturii, ci și de a cărților liturgice. Așa s'a făcut limbă liturgică pe lângă cea grecescă încă și cea siră, cea coptică, cea etiopēnă, cea armēnă și cu ceva mai târziu cea slavică veche sau bulgară veche.

„În timpurile mai nōue s'a făcut limbă liturgică numai o singură limbă, adecă cea română și a nume pe teritoriul patriei nōstre, când Românii ardelenii în anul 1643 au tradus pe românesce cărțile sale liturgice până atuncia slavice.

„A fară de asta singură cele alalte liturgii răsăritene sînt scrise într-o limbă, carea pentru generația de astăzi e limbă mōrtă. Limba coptică a perit de tot, și creștinii copti de astăzi grăesc arabesce; cei de rit sir și chaldeii grăesc ca limbă maternă asemenea în mare parte limba arabă, și dialectul său sir, care se abate foarte tare de la limba bisericescă, îl grăesc numai în chip sporadic de-a lungul Eufratului și pe lângă lacul Urumia. Limba liturgică armēnă încă nu o înțeleg Armenii de astăzi, pe cum nici Elinii fară de școlire deosebită nu înțeleg limba grecescă a liturgiei; limba elină de astăzi se deosebesce de cea veche nu numai în exprimare, ci și în declinațiune și conjugățiune; multe cuvinte vechi acum nu se mai folosesc în limba poporului. Chiar același raport există între limba slavică veche și între limbile slavice moderne. Țēranul rutean, rus, bulgar orî sērb potă că înțelege din limba sa liturgică cuvinte singuratiche orî propoziții

scurte, dară nici de cum contextul întreg. Și Slovaci greco-uniti din Ungaria de nord, — că sînt și de aceștia. — nu înțeleg din limba liturgică mai mult, de cât înțelege Italianul din limba latină.

„De aceea liturgia națională are sens și moment mai mult istoric, de cât practic.

„Înmulțirea liturgiilor răsăritene existente încă cu una ar da ansă numai la confușiunii nōue.

„Are înse cestiunea asta o parte, care potă orî trebuie să se învrednicescă de atențiune. Asta e întrebarea, că în ce chip ajunge catolicul de rit grecesc și de limbă magiară la aceea, ca liturgia lui să fie slavică veche orî română? Dacă ea e o dată de limbă străină, atuncia fie de limba originală, de limba aceea, în care au compus-o s. Crisostom și Vasiliu cel Mare; fie pentru Ungurii cei de rit grecesc cel puțin în părțile esențiale ale cultului limba grecescă ceea ce e pentru cei de rit latin limba latină.

„Aceea, că Slavii și Românii au liturgie în limba lor, potă să trecă ore cum de privilegiu; acolo, unde nu limba slavă orî cea română e limbă maternă, acolo privilegiul acesta n'are temeiul, și fiind că privilegio nemo uti tenetur, așa cred, că catolicii noștri de rit grecesc și de limbă unгурescă fară dificultate s'ar pută întorche la limba liturgică străveche originală. Roma în privința asta abia ar face dificultate.“

Pasivitatea este o armă politică, la care recurg cetățenii numai în casuri extreme, când domnesc stări anormale, ce nu se pot îndrepta și sana prin alte remedii constituționale. Cum că în Ungaria domnesc atarî stări, nu o dovedesce numai decretarea pasivității din partea naționalităților nemagiare, ci o recunosc și înșiși Magiarii.

Partidul național și fracțiunea Ugron la ultimele alegeri au suferit pierderi de tot simțite. Causa sînt corupțiunea morală în viața politică și abuzurile guvernului. Așa susține opoziția din parlament, și noi nu avem cuvinte de a trage la îndoelă îndreptățirea acuzelor, ce se fac guvernului actual.

Cei ce învinovățiau pe Români pentru pasivitate, se ved constrînși de împrejurări a renunța la lupta politică activă. Zeci de mii de cetățeni vedend abuzurile electorale s'au disgustat de a deprinde și ei dreptul de alegere. Acum, când e vorba de o cestiune cardinală în organismul statului, de votarea budgetului, două partide organizate renunță la lupta politică. Renunțarea au făcut-o prin declarațiuni solemne în 12 a c. în ședința dietei.

Partidul național își motivează procedura prin următoarea rezoluțiune luată în ședința sa de la 11 a c.:

„După ce partidul național a recunoscut necesitatea de a da expresiune corăspundătoare brutalelor abuzuri de putere manifestate la ultimele alegeri de deputați, mai de parte ilegalităților și persecuțiilor, cari și de atuncî în cōce sînt la ordinea zilei, și în fine de a condamna întregă situația politică;

Mai departe după ce de present parlamentarismul țării este desbrăcat de orî ce caracter de seriozitate, ēră partidul național nu voesece a fi numai un instrument spre a păstra nimbul gol al constituționalismului;

În fine după ce partidul național o îmbunătățire a situațiunii politice sub guvernul actual și în considerarea conceptelor morale

condamnabile, ce le are acesta în toate direcțiunile, nu poate nici spera, nici nu e în stare a-i împedece ulterioara corumpere;

Partidul declară, că nici nu voesce a se subtrage de la datorințele sale nici a păși preste tot pe terenul pasivității, ci din cas în cas își rezervă libera hotărâre cu privire la aceea, când, în cari cestiuni, și în ce măsură dorește a lua parte la desbaterile parlamentare?

De astă dată și față de guvernul actual decide, că în discușiunile budgetului nu ia parte și se va restrînge numai la declararea, că acela nu-l votază nici în general, nici în special.

Seriositatea situațiunii o caracterizează destul de limpede acest comunicat. Pasivitatea enunțată de partidul lui Apponyi e numai din cas în cas, dară e pasivitate. Ea genază pe guvernamentală, cari, spre a-și ascunde necasul, în organele lor se încercă a persifla pe Apponyști, cualificându-i de greviști. Semioficiosa din Viena „Pol. Corr.“ zice, că, pasivitatea partidului național nu are nici sens, nici scop. Dacă partidul ar lua lucrul serios, atunci membrii lui ar trebui să-și depună mandatele. De acésta înse se înfioră partidul. Aici ar fi cel puțin consecință, a cărei serioșitate nime nu ar nega-o. Dară partidul a voit numai să demonstreze, ceea ce nu va avé nici un efect serios. După ce se va fi convins, că toate merg în ordine, și nici parlamentarismul, nici guvernul nu suferă vre o daună, se va întorče la cursul, care spre propria daună l-a părăsit partidul.

Recunoscem și noi, că lucrurile și fără opoziție parlamentară vor merge, ca și până acum, adecă rău. Pasivitatea unui partid înse denunță răul înaintea lumii și atrage atențiunea publică asupra lui, făcând pe cetățeni, să mediteze asupra cauzelor, cari l-au produs, și a mijloacelor pentru a-l delătura. Din acest punct de vedere pasivitatea de multe ori este de aprobat.

„Ca să fie una, pe cum și noi“ (Io. 17, 11).

II.

Acestea sînt cauzele, că vedem, cum în singuraticile țări omeni de diferite confesiuni și de diferite colori politice își unesc forțele spre a combate împreună relele acelea.

Care poate înse să fie legătura aceea, care să-i unescă? Ea nu poate să fie fără numai o legătură pozitivă! Și care e acésta? E legătura credinței creștine, carea singură poate să facă omeni de un spirit, o voință și o inimă.

Firesce că atari omeni, cari până acum notați până la grumazi în rătăcire teoretică și practică, de o cam dată se rușineză a se numi catolici pe față și fără de nici o rezervă. Ei în Franța se numesc „chretiens nouveaux“, creștini noi. Dar asta n'are de a face. Ajunge, că ei totuși vor să fie creștini. Dar dacă vor să fie creștini „noi“, practici și fără de dogme, totuși nu suferă îndoelă, că acești creștini „noi“ o dată erau vor trebui să se însire în șirele celor „vechi“. Problema lor e, să stîrpescă necredința din viața practică.

Cel ce face, ceea ce e drept, acela ajunge mai apoi și la recunoscerea și aprobarea a ceea ce e drept și adevărat.

„Cela ce face adevăr, merge spre lumină“ (Io. 3, 21). Dacă voința s'a hotărît

pentru ceea ce e bun, atunci nu se poate, ca mintea să rămână multă vreme fără de adevăr: Adevărul și binele metafisicesc sînt același lucru.

Un savant a caracterizat în 1894 foarte nimerit progresarea ideii catolice-creștine. El a scris: „Astăzi există cestiunea religioasă, respective a credinței în spiritele cele mai inteligente, ba în cei ce sînt cu adevărat culti, ori spre chinul lor ori spre mângăierea lor, dar ea există.“

Ne-a bătut la ochi cu deosebire alt savant, care scrie despre lucruri diferite. El scrie despre Monterosa, despre școla socratică-platonice, despre Leonardo la Vinci, despre Garibaldi, Manzoni, Paul Bourget etc. Înse pe cum e zicala, „tote căile duc la Roma“; așa l-au dus și pe el toate temele la credință. Aprópe pretutindenea vede el, cum spiritul e chinuit de setea de a ști, „cum și din ce cauză ne găsim noi în mijlocul unei suferințe ca acésta, din ce cauză există o ast fel de pornire spre rău, o ast fel de neaplicare spre bine, împreunate cu un ast fel de bold spre fericire, care cu toate acestea se potolesce așa de puțin?“ Vestitul conte Leo Tolstoi a părăsit terenul literaturii romantice, care odinioară îi plăcuse așa de mult, și a pășit pe terenul credinței și a moralului. Adevărat că Rusul acesta are un creștinism de totului tot singur în felul său. Dară și creștinismul acesta cuprinde destule adevăruri de acelea, cari de loc nu-i sînt pe plac unei generații, care gîndesce și simte păgânesce. Și cu toate acestea cărțile lui cele mai nouă totuși le traduc omeni ca și pe cele mai vechi pe toate limbile și le cetesc cu patimă.

Paul Bourget, care în perioada cea dintâi a activității sale literare era adictul unui materialism desperat, mai pe urmă totuși s'a avîntat la spiritualism.

Klein a scris un op foarte instructiv, „Nouvelles tendances en religion et en litterature“. Într'însul a adunat o mulțime de fapte, cari dovedesc, cum generația nouă simte lipsa unor principii, cari înainte de asta cu trei zeci de ani și încă și mai înainte, înainte de asta cu un veac, perduseră totă trecerea și auctoritatea.

Firesce că și biserica folosese toate mijlocele, cari pot să promoveze reacțiunea acésta. Spiritelor acelora, cari insetate fiind de adevăr lapedă de la sine toate prejudițiile și rătăcirile, biserica le împrăstie întunerecul cunoștinței intelectuale. Axiomele absurde și primejdioase ale liberalismului le-a osîndit deja Piu IX în „Syllabus“. Conciliul Vatican a osîndit rătăcirile panteistice și materialistice. Biserica deșteptă de o dată luarea a minte la vechea filosofie peripatetică: toate ereșele mai nouă își au cauza ultimă în părăsirea ei. Și întru adevăr și vedem, cum crește interesul față cu filosofia peripatetică, și ceea ce cu câte va decenii mai înainte ar fi fost cu neputință, predilecția față cu un Toma de Aquino crește din an în an nu numai la cugetătorii catolici, ci și la cei acatolici. Omeni recunosc forța conșcie de învingere, ce se cuprinde în filosofia acésta. Am ajuns chiar și aceea, că până și protestanți au scris cuvinte măgulitoare despre s. Toma de Aquino cel medieval. În Holanda cea calvină s'a creat de unăzi la o universitate protestantă o catedră a filosofiei Tomistice și s'a încredințat unui călugăr catolic din ordul s. Dominic. Sciut e mai de

parte, ce nume bun are știința și filosofia catolică mai ales în Anglia și în America de Nord.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Maiestatea Sa a denumit pe contele Majláth Gusztáv de episcop coadiutor cum iure successionis al episcopului de Transilvania. Procesul informativ s'a întimplat în 11 a c. la nunțiatura apostolică din Viena. Noul episcop este foarte tînăr, abia are 30 de ani. Până acum a funcționat ca administrator parochial în Komárom, unde prin pietatea și zelul său preoțesc și-a dobîndit stima generală.

Roma.

Foile italiene spun, că de curînd repausatul cardinal Sanfelice a elaborat la timpul său un plan spre a împăca statul italian cu Papa. În sensul aceluși plan avea să se dea Papei suburbiul Romei numit „Città Leonina“, unde locuesce pătura cea mai săracă a populațiunii. Mai de parte să se cedeze Pontificelui o limbă de pămînt, care să conducă de la „Città Leonina“ până la mare în direcțiunea cetății „Civita vecchia“, care dimpreună cu portul său de asemenea avea să facă parte din dominiul papal. Ast fel Papa nu ar mai fi fost încunjurat de pămînt italian, ci ar fi avut două căi spre mare: una prin „Civita vecchia“, era alta pe Tibru spre Fiumicino. Guvernul italian s'a ocupat serios de planul cardinalului Sanfelice, dară Vaticanul nu a voit să-l accepteze. În curînd se va ține érași consistoriu, de ore ce guvernul francez urgiteză la Roma umplerea locurilor vacante destinate pentru cardinalii francezi.

Franța.

Noul nunțiu papal din Paris Msgr. Clari a sosit la postul său în 5 a c. El este un bărbat prudent și simpatic, care se bucură de încrederea Papei în un grad foarte mare. Se sperază, că noul nunțiu îi va succede a promova buna înțelegere între S. Scaun Apostolic și între regimul republicei franceze. Silința nunțiuului va fi de a uni elementele catolice republicane la o acțiune solidară și binechibzuită atât în interesul bisericii cât și în al patriei. Cu monarchiștii Msgr. Clari încă va fi cât se poate de indulgent și prevenitor, considerând marile merite, ce le au ei pentru biserică.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Anul acesta până acum nu poate înregistra de cât abuzurile celor de la putere. Presa opozițională, reflectând la cele întimplate cu ocaziunea alegerii de la Csacza, scrie, că confiscarea drepturilor cetățenesci prin întervenirea forței armate e deja praxă în țara acésta.

Dupa vacanțele de Crăciun și anul nou dieta s'a întrunit éra în 11 a c., când a votat proiectul de lege despre vinderea sării pentru vite cu preț redus și despre construirea câtorva linii ferate vicinale.

În ședința din 12 a. c. a venit la ordinea zilei dezbaterile generale asupra bugetului pe 1897. Referentul Hegedüs zice, că preliminarul e real, e drept, că în erogațiuni au crescut unele poziții, dară și percepțiunile au crescut. — Horánszky în numele partidului național a declarat, că între raporturile actuale, când trăim a fără de lege și constituțiune, când forța brutală îndreptă afacerile țării, e zădarnică ori ce discușiune, și despre dezbateri serioasă în genere nici vorbă nu pôte fi. „Chiar din această cauză noi“ (partidul național) „ne restrângem la declararea, că bugetul nu-l putem primi nici în general nici în special.“ Prin această partidul Apponyist s'a pus pe terenul pasivității.

Polonyi a declarat, că Ugroniștii din cauza abuzurilor electorale, a volnicilor guvernului și a purtării lui în cestiunea cotei încă nu primesc nici în general nici în special bugetul.

Din partidele opoziționale vor lua parte la dezbaterile bugetului poporalii și Kossuthiștii.

În ședința din 13 a. c. primul orator a fost poporalul Major, care acuză guvernul, că în loc de a pacifica țara, prin volnicile sale, dovedite mai ales la alegeri, provocă nemulțămiri nouă; espune starea desolată a politicii agrare. Poporul îi trebuie pâne, dară în loc de pâne i-se dă politica bisericăscă cu matriculele de stat, cari numai sarcini nouă încarcă pe umerii cetățenilor contribuenți. — Din partea guvernului a vorbit Werner Gyula primind bugetul.

În ședința dietală din 14 a. c. deputatul poporal Páder după o scurtă apologie a partidului său a criticat aspru bugetul și sistemul de guvernare arătând, că guvernul liberal pregătește Ungariei sorțea Poloniei. Frumosul nume de liberalism, — zice oratorul, — este confiscarea libertăților publice, cea mai aspră domnie de partid, opresiunea, omniopotența de stat și atacarea religiunii creștine. Acest liberalism a adus neconfesionalitatea, matriculele de stat, și el amenință și cu aceea, că va seculariza fundațiunile bisericăscă și va statifica școlile. Față de cei ce afirmă, că reformele politice-bisericăscă nu sînt periculoase pentru biserică, s'a provocat la enciclica Papei și la pastoralele episcopilor ungari. Episcopul Samassa în circularul dat mai pe urmă a condamnat reformele politice-bisericăscă și a provocat preoțimea, ca pentru ștergerea lor să lupte până la cele din urmă între marginile permise de lege.

Dintre guvernamentali au vorbit doi, Lévy, care a calificat de nemorală politica opoziției, și Bernády, care a prezentat pe Apponyi ca inconsecuent. Pe amîndoi i-a opărit Pichler arătând, că cel dintăi și-a obținut mandatul prin corupțiune și totuși impută altora imoralitate, érá al doilea cu câte va zile înainte de a fi ales deputat guvernamental, era presidentul clubului independentist și totuși impută lui Apponyi inconsecuență.

Asbóth a arătat, că lupta în contra creștinismului e permanentă la noi. Partidul poporal, care nu e confesional, ci politic, primesce lupta, apără interesele bisericăscă,

chiar de aceea va continua cu ținerea congreselor catolice, până ce-și va ajunge scopul.

România.

Scirile despre iminenta disolvare a camerei nu se confirmă. Neînțelegerile din sinul cabinetului Aurelian s'au aplanat, și ministrii Cantacuzino și Stoicescu, despre care se susținea, că se vor retrage din cabinet, vor rămâne la posturile lor.

Anglia.

Se pare că aspirațiunea ligei de pace de a se aplană diferitele certe de stat prin sentința juriilor de pace începe a se realiza. Între Anglia și Statele-Unite nordamericane deja s'a închiat un pact în direcțiunea această. După ziarul „Daily Chronicle“ dispozițiunile principale ale pactului ar fi următoarele: Pretenșiunile de bani, în cât nu trec preste suma de 100.000 funți șt., se vor supune la câte un jury numit de Anglia și Statele-Unite, pe cum și la un arbitru ales de către aceștia. Sume mai mari se vor supune la un tribunal analog, a cărui hotărîre, dacă e unanimă, e și finală; la cas contrar partidele pot apela la un nou tribunal, care se compune din câte doi iuriști din ambele țări și un arbitru ales de către ei. Sentința adusă cu majoritate de voturi este neapelabilă.

Cestiunile controversate cu privire la teritoriū se supun la un tribunal, ce se compune din trei judecători englezi și trei americani de rang înalt. Sentința adusă cu 5 voturi contra 1 e finală. Dacă majoritatea e mai mică, îi stă în voe fiesce cărei puteri a face excepțiuni, eventual a cere întervenirea unei puteri amice.

Când iuriștii tribunalelor amintite mai întăi nu se pot uni cu privire la alegerea arbitrului, îl numesce înalta curte de casațiune a Statelor-Unite și supremul for judițiar din Anglia; dacă nici aceste foruri nu ar conveni în aceea-și persoană, arbitru îl va numi regele Svediei și al Norvegiei, care a primit acest punct al pactului. Pactul e închiat de o cam dată pe cinci ani.

Rusia.

Din Petersburg se anunță, că țarul a numit ministru de externe pe contele Murawiev, fostul reprezentant al Rusiei în Kopenhaga. Murawiev și-a început cariera diplomatică ca consilier la ambasada rusăscă din Paris, de acolo a trecut în aceea-și calitate la Berlin. Se zice, că este amic al Francezilor și uresce din inimă pe Germani. Din cauza această denumirea lui în Viena e primită cu mare rezervă, érá în Berlin cu rēcělă, pe când presa franceză jubilează pentru înălțarea lui Murawiev. Se pôte că Murawiev să iubescă ferbinte pe Francezi și să urască pe Germani, dară această simpatie și respective antipatie nu va fi datătoare de ton în acțiunea diplomatică, ci hotărîtoare sînt numai interesele marelui imperiū, în serviciul căruia se află Murawiev.

Turcia.

Reformele urgentate de către puterile europene tot întârzie. Se zice, că întârzierea nu o cauză numai lipsa de bani a Turciei, ci și unele persoane din jurul Sultanului, cari ar sfătui pe Abdul-Hamid, să nu împlinescă pretensiunile europene. Probabil, că ambasadorii din Constantinopol vor insista înainte de tôte pentru depărtarea acelor persoane din palatul imperial, și nu vor suferi a mai fi amăgiți cu promisiuni. Despre noul ministru de externe al Rusiei se susține, că ar avé deja gata planul de acțiune, după care să purcedă puterile față de Turcia spre a restabili o dată liniștea acolo.

Corespondințe.

Moștinul Mic, Ianuarie 1897. ¹⁾

Onorată Redacțiune!

Neîndestulit cu elogiile, cu cari a fost întimpinat din partea foilor magiare pentru rostirea unui toast nenorocit, părintele G. Perényi își cercă norocul în primul Nr. al „Unirii“ și înainte publicului român, să se reabiliteze. Nu i-ași strica voea, de ar fi vorbă numai de un toast rău; dar cinismul, care respiră din fiesce care ord al acelei corespondințe, e așa de respingător, cât abia ași terminî potrivîți în limba cultă de a-l condamna destul. Nici am intenție a crea un capital de reclam din isprăvurile părintelui Perényi sevârșite la mileniu, dar nu e indiferent nici pentru Veneratul Ordinariat Oradan a sci, că între păreții sfințiți ai bisericăii române din Jidani nu a rēsultat nici o dată accent străin până la 17 Maiu al anului milenar, și păcatul acesta îl sevârșesce acela, care se numesce pe sine paroch gr. cat. „român“, care a avut cutezanța cu pocalul la mână a numi pe Dumnezeu cel mai mare „patriot magiar“.

În dată ce te-ai pus în conflict cu disciplina și interesele bisericăii, și-se impune datorința de a desbrăca hațnele, ce le porți; că e o nenorocire pentru o părochie așa frumoasă și curat românăscă, că are în frunte de preot un om așa bolnăvici s de grandomanie, care nu e în stare, să resiste ispitelor patriotice venite din o parte ori alta, și căruia în zădar îi spuî, că nu sînt pentru el distincțiunile la cari aspiră, că el crede despre sine, că e om forțe cu minte.

Un om cu inima la loc la reflexiunile crucătoare ale corespondentului „De la Crasna“ ori ar tăcé ori ar zice un „Mea culpa!“ dar nu ar ieși înainte publicului român, să se laude cu atari fapte, cari nici când nu-i pot servi spre onóre. Întreb pe părintele Perényi, așa decădut crede el publicul cetitor al „Unirii“, cât faptul de a vorbi românesc la un prânz dat în onórea unui Archidiacon român să-l judece de „înděrētnicie necultă“? Ciudate concepte ai Dta despre cultură! Óre aceea e cultură. când óspeșii magiari invitați de o corporațiune română și numai la auđul vorbei românăscă încep a face un sgomot gróznic tropotind: „Le vele! Halljuk magyarul!“? (Veđi „Gaz. Tr.“ Nr. 257.) Asta e cultura înaltă laudată de Dta. Firesce Dta nu ai auđit tropotirile inteliginței de

¹⁾ Dăm loc încă și acestei corespondențe, dar cu o cale rugăm pe corespondenți, să se păzescă de personalități și animosități. Red.

„cultură înaltă“, ci numai aplausele însuflețite, neîncetate, la adresa unui preot uitat de sine. Că dta ai rostit un toast de împăcare, și întrebă, că prin această ce rău ai făcut? La această întrebare e greu a da răspuns aceluia, care nu vre să te înțeleagă. Cine a fost atins de tropotirile inteligenței de „cultură înaltă“ din Carei? Noi singuri, Lazar și subscrisul. Cine te-a rugat, să fii așa gentil, ca să ne ieși în apărare? Noi protestăm în contra acestei insinuări. Ferescă-ne Dumnezeu de asemenea proclamații nechemate! Știi, ce zice proverbul român: „Nu-ți băga nasul“ Deci frate, ca să nu fii urgisit, cum te căești în corespondința de sus, mai bine-ți vezi de treburi, învață câte o predică pentru popor, care e sêtos de învățătură, de cât să umbli pe la prânzuri ținând toasturi, citând pe Petofi și pe Arany, căci nu aceștia, ci poporul te susține și-ți dă titula frumoasă de părinte.

George Șuta
paroch greco-catolic.

Niles Ohio în 27 Dec. 1896.

Stimată Redacțiune!

Eū la rugarea, ce mi-ați făcut cu datul 24 Maiu 1896, vin a vă răspunde cu următoarele, adecă cum trăim în Lumea Nouă.

Eū sînt om în etate de 49 ani, n'am studiat în școlă. Eū sînt din comuna Ilimbav, comitatul Sibiului, Român greco-catolic. Din cauza sêrăciei am venit aici în America în 1892.

Mulți Sași sînt aici și Români în Lumea Nouă, dar trăim la olaltă, fiind că ne cunoșcem limba.

Români sîntem mai puțin aici. Sînt omeni din totă lumea, lucrăm la olaltă cu ei. Când nu-i vorbă, să ne înțelegem, ne apucăm a vorbi în limba engleză.

Mulți omeni aici sînt norociți, dar mai mulți nenorociți. Sînt omeni, cari n'au lucrat, de a trecut un an, și tot n'au lucru. Unii de abia au câștigat pentru a-și ține viața; alții sînt datorți, de nu se mai pot plăti.

Aicia e lumea cultă. Femeea aicia este dîmnă, nu lucră făr numai economia casei și creșterea copiilor, pe cînd bărbatul lucră ca un animal. Femeea americană cu o mîna își ține pruncul, cu cealaltă mîna ține zia-rele cetind într'insele.

Lumea această nouă este bogată, dar și serăcie este în abundență, dar are altă formă.

Omul cînd va veni în America, să-și lase mișelia în țara lui, că aicia nu o pôte întrebuița. America e țara pocăinței; la cas de a căde sub legile de aicia, în 24 ore ești judecat; n'ai ce căuta la avocat; atestat de paupertate nu se cere; la cas de n'ai de unde plăti, te pune la muncă grea, pînă ce veți plăti.

Anul acesta a fost în abundență, tôte de ajuns; economul neavînd cu ce plăti la lucrătorii, i-a rēmas păpușoiul neadunat de pe economia lui.

Subscrisul am primit broșurile dlui Müller din București dimpreună și două broșuri de stilistică edate de F. Negruț. Cu totă stima vin a le mulțami stimaților domni, ca strădania lucrurilor dlor în etern să fie neresturnabile.

Mai de parte vă rog, Stimate dle Redactor, să binevoiți a mă primi și pro an. 1897 în lista abonaților.

Mai de parte vă rog, să binevoiți a-mi trimite următoarele cărți: (Urmăză conspectul).

La finea lui Ianuar vă voi trimite

abonamentul dimpreună și prețul sus numitelor cărți.

Acuma n'am bani, fiind că am trimis în Sibiū la Albina 200 fl.

Din partea scrisului vă rog, să nu-mi faceți critică, că eū n'am studiat absolut nimic în școlă.

Cu acestea sus scrise rēman în așteptare și salutându-vē cu totă stima

Iosif Hordobet,
Niles, Ohio, Nordamerica.

Noutăți.

Escelența Sa I. P. S. D Mitropolit din incidentul anului nou a fost felicitat din partea clerului gremial. În numele clerului a dat espresiune sentimentelor omagiale de iubire și alipire Rds. D. vicar capitular I. M. Moldovan. Escelența Sa adănc mișcat a mulțamit clerului gremial cerēndu-i conlucrarea în numărōsele agende privitoare la promovarea prosperării archidiecesei și invocând asupra tuturor binecuvîntarea dumnezeescă.

Din diecesa Gherlei. Fōea oficiōsă publică rescriptul regesc, prin care protopopul de Ciocman Ioan Iieș e numit canonic cancelar în capitulul catedral din Gherla, ēră administratorul parochial din Sighetul Marmăției, protopopul onorar Ioan Ivascu e numit canonic prebendat în același capitol. Felicităm pe noii dignitari și le dorim puteri sufletesci și trupesci spre a lucra mulți ani spre înflorirea diecesei.

Concurs la parochii în diecesa de Lugos. 1. La parochia din Cigmei, protopopiatul Babolnei, cu termin pînă în 31 Ianuariu st. n. 1897 pe lāngă următoarele emolumente: a) Casă cu 3 încăperi și tindă, șură nouă cu grajd, curte și gradină de pomi în estensiune de preste 1 juger. b) 12 jug. 1321° arătoriū, — din care cantorul folosește 1400°, — clasa IV și a V, 270° finat, 160° pășune, 110° vie. c) De la 90 familii câte 1 zi de lucru. d) Stola îndatinată. e) Din subsidiul erarial transilvan 80 fl. — 2. La parochia din Oreștie, cu carea e împreunat și oficiul protopopesc al districtului Cudșir, cu termin pînă în 31 Ianuariu st. n. 1897 pe lāngă următoarele emolumente: a) Cortel cu superedificatele aparținătoare și cu o gradină de legumi în estensiune de 369°. b) Arătoriū în hotarul Oreștiei și Casteului de 10 jugere 1085° cu venit catastral de 60 fl. 93 cr. c) Stola îndatinată. d) Subsidiū de stat de 100 fl. e) Subsidiul bobian 100 fl. f) Taxa de câte 2 fl. pentru ședula protopopescă. g) Parochul ca catechet la școlă de stat pentru fete din Oreștie capetă remunerațiunea anuală de 25 fl., ēră din pādurea orașului primese pe an 3 orgii lemne de foc titulo catechisării școlarilor gr. cat., ce frecuentēză colegiul reformat din Oreștie.

Stațiune docentală în diecesa de Lugos. Pentru complinirea stațiunii cantor-docentale din Icloda s'a scris concurs cu termin pînă la 31 Ianuariu st. n. 1897 cu următoarele emolumente: 1. De la credincioși 25 fl. 2. Din capitalul de bucate al bisericii 4 meteri grāu computați în 22 fl. 3. Din cassa bisericească 3 fl. 4. Din fondul religiunii și al studiilor 105 fl. 5. Doi stāngini de lemne de foc. 6. Ajutoriū de stat de 195 fl. 7. Ca spese de călătorie la adunarea reuniunii învățătoresci 8 fl.; venite cantorale pînă la 5 fl.; paușal de cancelărie 4 fl. 8. Cortel stătorii din 2 chilio, culină, cămară, superedificate economice, și 1/2 juger gradină.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Dintre credincioșii bisericii gr. cat. din Șelca mică au adus Pruncuțului Isus jertfă și cinste următorii: Ioan Verzan și Sofia un candelabru frumos în preț de 22 fl., Ilie Vișă cātănu și Mărie o cruce de argint aurită în preț de 20 fl., Ilie Ivan cantorul și Ana au donat 20 fl. pentru construirea unor străni cantorale, Ilie Vișă Nichita și Mărie o perinuță de catifea pe s. altar în preț de 5 fl. Nu cu mult mai înainte au contribuit la pro-

curarea unor vesminte funebre Ioan Nartea 5 fl., Mihail Nartea 5 fl., vęd. Ana Coman 5 fl. și alți mai mulți câte 1 fl., căroră drept recunoștință și pentru prosperarea evlaviosului îndemn al poporenilor în numele comitetului bis. le aduce și pe această cale o ferbinte mulțamită preotul local.

Catastrofa de la Reșița. După datele oficiōse autentice au cădut jertfă înfricoșatei esplosiuni din mina de cărbuni „Széchen“ 69 de lucrători. Pre timpul esplosiunii se afla adecă în mină 93 de omeni, din cari au scăpat cu viața 24. Dintre cei omoriți s'au scos 53, ēră 16 nu se pot scōte, fiind mina acum inundată de apă.

Bal în Blaș. Reuniunea femeilor române din Blaș aranjēză balul sēu în āst an în 23 Ianuar 1897 st. n. în sala de la „Hotel Univers“. Venitul curat este destinat în favorul reuniunii. Prețul de intrare 1 fl. de persoană și 2 fl. de familie.

Colonizarea Jidovilor în Argentina nu a succes. Jidovii duși acolo neputēnd trăi ei între ei și neconvenindu-le lucrarea pămîntului s'au depărtat. Comitetul de colonizare din Paris vre să dedea pe Jidovi la agricultură în Rusia. Spre scopul acesta a cerut de la regimul rusesc teritor pentru fundarea unei colonii de Jidovi agricultori. Semn, că nu le merge chiar rēu Jidovilor în Rusia, de cer acolo teritor pentru colonii.

Organizarea confesiunii israilite. Cetățenii recipiați se pregătesc la ținerea unui congres, în care se va statori constituțiunea confesiunii israilite. Statutul de organizare se va înainta apoi Monarhului spre aprobare. Nu suferē indoelă, că mai curēnd se va efectui organizarea Israiliților de cât mult dorita autonomie catolică.

Dr Wekerle Sándor, fostul ministru president și de present president la judecătoria administrativă, este numit membru pe viață al casei magnatilor.

Baron ucigaș. Aflăm în foile magiare, că br. Bánffy János din Sz. Nagyfalu (Nagyfalău) în Selagiū în 5 a c. mergēnd la vînatōre a împușcat pe țeranul Nagy Bálint. Anume ajungēnd la vii cănele țeranului a lătrat la baronul; acesta a descărcat pușca asupra cănelui fără a-l nimeri. Nagy Bálint a întreat pe dl baron, că pentru ce vre să-i puce cănele? Născēndu-se schimbare de vorbe între ei, pușca baronului s'a descărcat asupra lui Nagy Bálint, cădēnd acesta la moment mort. El era de 34 ani și tată la 5 prunci. Baronul în dată s'a dus la judecătoria din Șimleū, unde a insinuat cazul, și s'a luat protocol. De acolo s'a întors a casă însoțindu-l pretorele și gendarmii spre a-l apēra de furia poporului. Poporul auzind, că s'a întors ucigașul, i-a încunjurat casa și a aruncat cu petri în gendarmi. Aceștia au făcut us de arme și au ucis pe o femeie. După aceea mulțimea s'a împrăștiat. Br. Bánffy afirmă, că n'a intenționat uciderea, și pușca s'a descărcat fără voea lui. El s'a mutat din comună în Șimleū, de unde probabil se va duce și aședă în Cluș. Justiția nu l-a pus în carcer preventiv.

Germania la espositiia din Paris. Guvernul german este decis a lua parte activă la espositiia universală, ce se va aranja în 1890 în Paris. Comisiunea finanțiară a parlamentului imperial pe anul acesta a preliminarat pentru scopul indicat 50.000 de marce. Secretariul de stat Börticher a declarat, că spre acest scop se vor recere cam 5 milioane de marce. Prin aceste jertfe voesce să se apropie Germania și să câștige simpatia Francezilor, cari nu pot uita încă perderea Alsației și a Lotaringiei.

„Os-Budavára“, acest local de petrecere aranjat pe timpul espositiiei milenare, a obținut de la consiliul comunal licență pînă în 1899; ministerul inse i-a restrîns exercițiul licenței numai la timpul din 1 Iuniū pînă la finea lui Septembrie a fie-cărui an. Este cunoscut, că acesta e un local, unde se batjocoresce religiunea și se nutrește immoralitatea. Cu tôte acestea ministerul a aprobat prolongirea licenței. Apoi nu merge Ungaria în fruntea civilizațiunii liberale?

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.

(Continuare.)

3. Deja jertfa prefigurativă de pâine și vin a lui Melchisedec și profeta lui Malachie spun destul de limpede, că jertfa perpetuă a L. N. are să fie o jertfă de mâncare, și că prin urmare cu ea are să fie împreunat un prânz sacrificial. Prânzul acesta sacrificial eucharistic îl descrie și-l prevestește limpede un psalm nespus de tainic și mișcătoriu. E psalmul 21. S. Scriptură ne spune, că acest psalm e profetic și se referese la Mesia. Tot asemenea ne spune și declararea solemnă, ce a făcut-o biserica în al V-lea sinod icumenic. Tot așa învață și ss. Părinți. Dar toți explicatorii catolici ai s. Scripturii susțin mai de aproape și cu tot dreptul, că acest psalm e mesian în chip exclusiv, că el grăesce adecă despre Mesia nu prin mijlocirea unei persoane prefigurative din L. V., bună oră prin a lui David, ci grăesce despre Mesia în chip nemijlocit. Acest psalm cuprinde prevestirea patimii Domnului, și-l putem împărți în două părți: cea dintâi (st. 1—23) cuprinde o tânguire durerosă a celui Restignit și oferesce o iconă sguduitoare a lui, era a doua (st. 24—36) oferesce o iconă mângăitoare a rodului celui bogat, ce-l aduce patima Domnului pe sama lui și pe a răscumpăraților lui. Cuvintele acelea ale psalmului (st. 24—34), cari se referesc la tema noastră de față, sînt următoarele:

St. 24. „Spune-voiu numele tēu fraților mei, în mijlocul adunării te voiu lăuda.

St. 29. „De la tine este lauda mea, întru adunare mare mă voiu mărturiși ție, rugăciunile mele le voiu da înaintea celor ce se tem de dînsul.

St. 30. „Mâncă-vor sēracii și se vor sătura, și vor lăuda pe Domnul, cei ce-l caută pe dînsul, vii vor fi inimile lor în vécul vécului.

St. 31. „Aduce-și vor a minte și se vor întorče la Domnul tōte marginile pămîntului.

St. 32. „Și se vor închina înaintea lui tōte moștenirile nēmurilor.

St. 33. „Că a Domnului e împărăția, și el stăpănesce pe nēmuri.

St. 34. „Mâncat-au și s'au închinat toți grașii pămîntului; înaintea lui vor căde toți, cei ce se pogoră în pămînt.“

La înțelegerea deplină și adevărată a acestor cuvinte putem să ajungem numai așa, dacă le referim la jertfa s. Eucharistii și la s. Cuminecătura. În vreme ce Mântuitorul pe cruce se cufundă în adâncimea tuturor chinurilor trupesci și sufletesci, din inima lui isvoresce rugăciunea aceea de patimă și de mōrte, carea se cuprinde în psalmul nostru. Înse fără de veste se împrăștie norii cei posomorîți și întunecoși; limpede se descopere privirii lui dimineța înviării cu tōte urmările cele pline de binecuvîntare și de glorie ale patimii și morții lui, în lumină limpede și mângăitoare se desvêlesce ochiului lui viitoriul cel plin de fericire și de glorie. În prevederea acesta fericitoare rostese Domnul cuvintele psalmului, cari le-am reprodus. Întrînsele prevestește el o jertfă și un prânz de jertfă, la care sînt chemați toți locuitorii pămîntului.

St. 24. Toți aceia, pe cari i-a răscumpărat Christos prin mōrtea sa de jertfă, sînt „frați“ ai lui Christos și fii ai lui Dumnezeu și ca atari formeză o familie mare dumnezească, adecă biserica, care se compune din tōte popōrele. „În mijlocul adunării,“ în mijlocul bisericii continuă Christos cel înviat a trăi în chip tainic ca urzitoriu și isvor al buneii vestiri, prin care „se spune,“ se vestese „fraților“ „numele“ Dumnezeului celui trei-unul; în sfînta sfîntelor acestei bisericii locuesce și trăesce clarificatul Mântuitoriu neîncetat ca vecinic neseicata causă a laudei eucharistice, ce se aduce în veii lui Dumnezeu.

St. 29. Așa promite Domnul, că va preamări pe Tatăl sēu cu cāntare de laudă în adunarea cea mare a bisericii catolice. Cununa acestei laude va consta în aceea, că el va da „rugăciunile“, juruințele sale (evr. nadar = juruință de jertfă. În asuprire mare Israiliții se obicinuiau a face juruință, carea era de-a

rîndul promisiunea de a aduce un anumit număr de jertfe. După ce scāpau din asuprirea aceea, ei aduceau jertfele juruite și la prânzul sacrificial, care urma, chemaū vēduve, orfanī și sāraci). Isus va aduce deci neîncetat o jertfă de juruință și mulțamită. Acēsta va să fie jertfa pacifică a Eucharistiei, carea se aduce înaintea celor ce se tem de Dumnezeu, adecă se închină maiestății lui cu credință, iubire și evlavie. Mântuitorul vestese aci, că el din recunoscință pentru scāparea sa din patimă și din mōrte va aduce în perpetuu s. jertfă a liturgiei, carea nu e numai vecinica și nesāngerōsa continuare a jertfei celei amare de pe cruce, ci și rodul ei.

St. 30. Cu jertfa acēsta e împreunat și un prânz de jertfă, cuminecătura preasfîntului trup al lui Christos. La prânzul acesta dumnezeesc, la prânzul acesta al iubirii adevărat că sînt chemați toți ōmenii; dar la el vin mai ales „sēracii“ cu spiritul, umiliții și micii, — cu alte cuvinte toți aceia, inimile cărora sînt deșerte și deslegate de averile pāmîntesci, dar în locul acestora nutresc dor și fōme de māncarea cerescă cea neperitōre. Acești sēraci vor māncă la masa Domnului și se vor sătura, adecă se vor întări, se vor māngăia, se vor umplē de grații și de bucurii; nutriți și restaurați cu hrana acēsta cerescă vor lāuda pe Domnul, pe care l-au cāutat și a cărui dulcēta negrăitā au gustat-o. De aceea vor și fi vii inimile lor în vécul vécului, căci „cel ce va māncă pānea acēsta“ vie și dātātōre de viață, acela „viu va fi în veac“ (Io. 6, 58).

St. 31. La jertfa acēsta și la prânzul acesta al grațiilor nu se chemă numai Israil, ci „tōte marginile pāmîntului“. Prin sunetul predicării apostolesci trezindu-se popōrele pāgāne, cari uitāndu-și și înstrāināndu-se de Dumnezeu rātāciseră ca nisce ōi pierdute, în credința lui Dumnezeu „aduce-și vor a minte“, că ele au părăsit pe Dumnezeu, și cu pocāință „se vor întorče la Domnul“.

St. 32. Pāgāni, „moștenirile nēmurilor“, cari „odiniōră erau nemiluiți, era acuma sînt miluiți“ și „poporul lui Dumnezeu“ (I Petr. 2, 10), „se vor închina înaintea lui“ „în spirit și adevēr“ (Io. 4, 23).

St. 33. Biserica lui Dumnezeu, împărăția grației, carea și-a cucerit-o Domnul cu sāngele sēu, cuprinde tōtā fața pāmîntului și tōte popōrele lui. „Smeritu-s'a“ Isus „pe sine ascultătoriu făcēndu-se pānă la mōrte, era mōrtea crucii. Pentru aceea și Dumnezeu pe dînsul l-a preainălțat și i-a dāruit nume, care este preste tot numele, ca întru numele lui Isus tot genunchiul să se plece“ (Filip. 2, 8 urr.).

St. 34. Înse nu numai sēracii, ci și bogății, frunțașii și puternicii pāmîntului încă sînt chemați, să ȳea parte la prânzul acesta de jertfă și să se închine; ba toți muritorii, a căror sōrte e, să se pogōre în pāmînt, în mormint, vor căde înaintea altariului aceluia, pe care se jertfese și se ascunde în s. Eucharistie maiestatea lui Dumnezeu. La prânzul acesta toți sînt egali; bogăți și sēraci vor lua parte la prânzul acesta și se vor închina domnului prânzului.

Întunerec tainic acoperia pe timpul L. V. atari profēții. Dar în lumina creștinismului s'a împrăștiat acest întunerec. Cine nu gāsese în serbarea de jertfă și de cuminecătura a s. Eucharistii împlinirea strălucită a acelor profēții? Māngăitoare sînt promisiile acelea; căci ele garantēză, că jertfa noastră zilnică e adevărată și dumnezească. „Nu lor singuri, ci nouē ne serviaū“ profēții (I Petr. 1, 12) prin aceea, că purtați și luminați fiind de Spiritul Sfînt au vestit mai înainte jertfa mātuitōre a s. Eucharistii. Cāt de mare e fericirea și grația noastră, că noi în sinul bisericii putem să vedem și să gustăm tōte bunătățile acestea promise ale Domnului? Acei ōmeni luminați de Dumnezeu în vécurile de odiniōră „prin credință — au murit neprimind promisiunile, ci de departe vēdēndu-le și închināndu-se lor“ (Evr. 11, 13), era noi avem și gustăm tōte comorile mātuirii. De aceea și nouē ne sună cuvintele acelea, cari le-a rostit odiniōră Mātuitoriul cātă învēțaceii sēi: „Fericite de ochii, cari vēd, cele ce vedeți. Că zic vouē, că mulți profēți și împērați au vrut, să vadă, cele ce vedeți voi, și nu au vēdūt, și să audă, cele ce auđiți voi, și nu au auđit“ (Luc. 10, 23 ur.).

(Va urma.)

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Naea se duce mai de parte,” zise el.

„În cătrău?”

„La drépta este o galeră, care pare a fi părăsită. Cătră aceea visleză naea. Acum se opresce lângă ea. Ômenii se sue pe podul ei.”

Arriŭ se ridică și-și deschise ochii.

„Dă mulțămită Dumnezeului tĂu!” zise el cătră Ben Hur, după ce privise la galeră, „dă mulțămită Dumnezeului tĂu, pe cum și eu dau mulțămită zeilor mei. Pirații nu ar scăpa, ei ar cufunda naea. De pe această procedură și de pe coful din virful catargului cunosc, că naea e romană. Îvingerea e a mea. Fortuna nu m'a părăsit. Sintem scăpați. Fă-le semn cu mâna! — Strigă-le! În grabă adu-i aici! Eu voiŭ fi duumvir, — și tu! — Eu într'adevăr am cunoscut pe tatăl tĂu și l-am iubit. El a fost un principe. De la el am învățat, că Iudeul nu e barbar. Te voiŭ lua la mine, te voiŭ adopta. Dă mulțămită Dumnezeului tĂu și strigă mărinarilor. Grăbesce! Trebuie să se continue persecutarea. Nu are să scape nici unul din pirați. Grăbesce! Grăbesce!”

Iuda se sculă pe plută în picioare, făcu semn cu mâna și strigă, cât de tare putu. În sfârșit reuși, să atragă atențiunea celor din barcă asupra sa, și ei amîndoi în scurtă vreme ajunseră în barcă.

Pe galeră primiră pe Arriŭ cu toate onorurile, cari se cădeaŭ unui eroŭ atât de favorizat de Fortuna. El odihnind pe un pat pe podul năii ascultă amănuntele finale ale luptei. După ce adunaseră din mare pe toți cei ce plutiau pe apă și după ce aședară prada în loc sigur, el din nou desvêli flamura de admiral și înaintă pe întrecute cu vîntul, ca să ajungă flota și să deplinăscă învingerea. Despărțemîntul cel alalt de cinci zeci de năi, care venia din ceea parte, înfilni în timp potrivit pe pirații, cei ce cercaŭ să scape, și-i nimici cu desevărsire. Nici unul nu scăpă. Pentru ca învingerea tribunului să fie încă și mai glorioasă, prinseră două zeci de galere inimice.

La întorcerea din expediția sa războinică găsi Arriŭ pe uezătura de la Misenum o bineventare cordială. Tinêrul, care-l însoția, stîrni în dată interesul prietinelor tribunului.

La întrebările lor, că cine este el, tribunul le istorisi fôrte cu de-amănuntul chipul scăpării sale și le prezentă pe Ben Hur, înse fără de a aminti ôre ce din împrejurările de mai înainte ale vieții lui. La sfârșitul istorisirii sale tribunul chemă pe Ben Hur lângă sine și punêndu-i mâna sa cu dragoste pe umăr zise:

„Dragii mei prietini! Acesta e fiul și moștenitoriul meu, și fiind că el într'o zi va ave să ica în posesie averea mea, — de cum va zeii vor dispune așa, ca eu după môrtea mea să las avere, — de acum înainte are să porțe și numele meu. Vê rog, să-i fiți prietini, pe cum imi sinteți și mie.”

Cât de repede a fost numai cu putință, se sevârșiră și formalitățile adoptării; prin această Iuda ajunse, să fie primit și la curtea

împêratului. Așa își împlini bravul Roman promisia, ce a dat-o Iudeului Ben Hur.

La o lună după întorcerea lui Arriŭ s'a sêrbătorit armilustrul în chipul cel mai strălucit în teatrul lui Scaur. Un zid al clădirii purta trofeele, între cari stîrniără admirarea cea mai mare ciocurile celor două zeci de năi cucerite, și de-asupra lor, așa că o putură ceti cei opt zeci de mi de privitori din teatru, era inscripția: „De la pirații le-a luat în golful de Eurip duumvirul Quint Arriŭ.”

Cartea a patra.

I.

În Antiochia.

Luna, în care ajungem acum, e luna lui Iuliŭ, anul e al două zeci și treilea al erei creștine, êră locul e Antiochia, pe atunci regina orientului și după Roma cetatea cea mai puternică, de cum va nu cu o cale și cea mai împoporată a lumii. —

De-a rîndul se crede, că desfrînul și buiecia acelei epoce și-a avut isvorul în Roma și de acolo s'a lățit preste imperiul întreg așa, că toate cele alalte cetăți mari numai reogîndaŭ moravurile stăpânei lor de lângă Tîbru. La asta începe îndoelă; dimpotrivă se pare, că învingerea a reagat asupra moravurilor învingătorului. Ele în Elada aŭ găsit un isvor de stricăciune; tot asemenea și în Egipt, și eruditul, dacă eshauriéză obiectul, va închide cărțile cu convicția, că potopul demoralisării s'a vêrsat de cătră Orient preste Occident, și că chiar cetatea Antiochiei, residența cea mai veche a puterii și strălucirii sire, a fost unul din isvôrile cele mai de frunte ale curentului de stricăciune. —

O nae de transport cu vîntrelele întinse intra de pe apele vinete ale mării în gura rîului Orontes. Era înainte de amêzi, și căldura era deja fôrte mare; totuși toți, cei ce puteau să se folosescă de acest privilegiu, erau pe pod, — între ei și Ben Hur.

Cinci ani făcuseră din el un bărbat deplinit. Vesmîntul cel alb de in, ce-l purta, îi acoperia în cât va figura, înse înfățișarea lui cu toate acestea era fôrte atrăgătoare. El ședea deja mai bine de ôră în umbra vîntrelei, și în vremea acesta mai mulți soți de călătorie de o viță cu el în zădar cercaseră a-și face de vorbă cu el. El le răspundea pe latinesce, în chip curtenet și serios, dar fôrte pe scurt. Curățenia espresiei lui, manierele lui cele fine, ținuta lui cea rezervată erau de așa, cât potentaŭ încă și mai tare curiositatea lor. Cei ce-l urmăriaŭ cu mai multă băgare de samă, aceia erau șurprinși de contrastul dintre purtarea lui, ce avea ușurința și grația patricianului, și dintre anumite însușiri ale persoanei lui. Așa brațele lui erau prea neproporționate de lungi; și când legănarea năii îl siliaŭ, să cerce a-și ține ecuilibrul ținêndu-se de vre un obiect din apropiare, le băteaŭ la ochi mărimea mânilor lui și forța vedită, ce o aveau mâinile lui. Curiositatea, că cine și ce ar puté ôre să fie, se mesteca neîncetat cu dorința de a afla amănuntele vieții lui. Cu alte cuvinte: înfățișarea lui ar fi putut să se asemene cu un registru de materii. Omul acesta avea o istorie.

Galera în întorcerea sa se oprise într'unul din porturile Ciprului și primi pe bord pe un Iudeu, o înfățișare alêsă, liniștită, rezervată, părintescă. Ben Hur îndrăzni a-i

îndrepta câte va întrebări. Rêspunsurile îi însuflară încredere și provocară o conversare mai lungă.

Când galera intră în sinul de debarcare al lui Orontes, se înfilni cu alte năi cari se iviseră în orizont deja pe mare și intrară de o dată în rîu; în clipa acesta cele două năi străine ridicară flamure galbene. Se aușiră multe presupunerii referitoare la însemnarea acestor signale. În sfârșit unul din călători se îndreptă cătră Evreul acela distins cerênd deslușire în privința acestui obiect.

„Da, eu sciŭ însemnarea acestor flamure.” răspunse el, „ele nu vor să însemne o naționalitate, — ele sînt semnul proprietariului.”

„Are proprietariul multe năi?”

„Are multe.”

„Îl cunosc?”

„Am avut multe afaceri cu el.”

Călătorii priviau la el, ca și cum ar voi, să-l rôge, ca să continue. Ben Hur asculta cu atențiune.

„El locuesce în Antiochia,” continuă Evreul în chipul său liniștit. „Bogăția lui cea nespus de mare a atras asupra lui atențiunea tuturor, și de aceea vorbele, ce se spun despre el, nu sînt tot de una prietinesci! Trăise mai înainte în Ierusalim un domn dintr'o familie străveche cu numele Hur.”

Iuda trebuia să-și dea tótă silința, pentru ca să apară liniștit; dar inima îi bătea mai repede.

„Domnul acela a fost neguțatoriŭ și avea un talent deosebit pentru profesiunea asta. El se apucă de întreprinderi mari atât în rêsăritul depărtat, cât și în apus. În toate cetățile cele mari întemeiă filiale. Cea din Antiochia era condusă de un om cu numele Simonide, carele se zice, că ar fi fost sclav domestic. De și numele îi era grecesc, el totuși era Israilit. Domnul perî într'o călătorie pe mare. Dar afacerile lui se continuară și înfloriră și după aceea. La cât va timp după aceea ajunse nefericire preste familie. Singurul fiŭ al domnului, abia ieșit din anii copilăriei, a cercat, să omôră pe procuratorul Grat într'una din stradele Ierusalimului. Atentatul din întimplare n'a succes. De atunci s'a pierdut urma tinêrului. Rêsbunarea Romanului a lovit întregă familia, nu a fost cruțat nici unul din membrii ei. Palațul ei s'a sigilat, și acuma își aŭ într'însul porumbii cuiburile. Averele a fost confiscată. N'a scăpat nimic din ceea ce s'a putut din averea familiei Hur. Procuratorul și-a vindecat rana cu alifia aurului.”

Călătorii rîseră.

„Vei să zici, că el a ținut averea pe sama să?” zise unul.

„Așa spun,” replică Evreul. „Eu istorisesc numai după auzite. Dar ca să ne întorcem êr la Simonide, care a fost ispravnicul aceluî domn aici în Antiochia, el în scurtă vreme după aceea a început negoțul sub firma sa proprie și în fôrte scurtă vreme se făcu cel dintăiŭ neguțatoriŭ al cetății. Pe cum făcuse mai înainte domnul său, așa trimitea și el caravane în India, și acum are pe mare atâtea galere, cât diu ele s'ar puté compune o flotă regescă. Se spune, că lui tôte-i succed: cămilele lui mor numai de bêtrânețe; năile lui nu pățesc naufragii; dacă ar arunca în rîu o aschie, aceea i-s'ar schimba în aur.”

„De când deprinde el negoțul?”

„Încă n'au trecut de atunci zece ani.”

„Trebuie că a avut un început bun.”

„Da! Așa spun, că procuratorul a putut pune mâna numai pe averea, ce era îndemână: pe cai, vite, case, moșii, năi și mărfuri. Bani nu s'au putut scote de loc la ivelă, de și familia trebuie că a dispus de sume mari în bani gata. Ce s'a întâmplat cu aceștia, a rămas pentru omeni până acum o taină, ce nu se poate descoperi.”

„Pentru mine nu,” replică unul din călători.

„Sciu bine, ce vrei să zici,” replică Evreul. „Și altora le-a plesnit acela-și gând prin minte. Toți nutria credința, că banii aceia au ajutat pe bătrânul Simonide, să se ridice așa de tare. Procuratorul încă nutrește, — ori cel puțin a nutrit aceea-și credință, pentru că în decurs de cinci ani de două ori l-a arestat pe Simonide și l-a supus procesului de tortură.”

Îuda strânse cu forță sdrumicătoare funia, de care se ținea.

„Se spune,” începu Evreul din nou, „se spune, că lui Simonide nici un medulariu al trupului nu l-a rămas întreg. Când l-am vădit mai pe urmă, omul ședea ca un schilav diform cufundat în perinile unui scaun cu brațe.”

„Așa de mult l-au chinuit?” exclamă mai mulți de o dată.

„Morbul nu ar fi putut produce o deformare așa de grozavă. Și torturarea totuși nu a avut rezultat. Tote, ce poședea, după lege erau ale lui și el le folosea pe lege, — asta a fost tot, ce putură storce din el. Dar acum a trecut preste torturi. El are document de licență pentru a deprinde negoțul. Documentul e subscris chiar de Tiberiu.”

„A bună samă l-a plătit bine!”

„Năile acestea sînt ale lui,” continuă Evreul nebagând în samă observarea. „Mărinarii lui se obicinuesc a se saluta ridicând flamure galbene, când se întilnesc; salutarea asta va să zică: Am avut noroc în călătorie.”

Cu acesta se sfârși istorisirea.

Când naea de transport ajunse în canalul râului, Îuda zise cătră Evreul acela:

„Cum l-a chemat pe stăpânul lui Simonide?”

„Ben Hur, domn în Ierusalim.”

„Ce s'a ales din familia lui?”

„Fiul lui a fost osîndit la robie pe galere. El se poate socoti între cei morți, căci cei judecați la osînda acesta de-a rîndul trăesc cel mult un an. Despre veduvă și despre fiica ei nu s'a mai audiat nimica. Cei ce știu despre sôrtea lor, aceia nu vor grăi despre ea. Ele fără îndoelă au perit în ore care va din castelele cele ce vegheză acum preste drumurile Iudeei.”

Îuda se duse în caiuta cărmaciului. El era așa de adâncit în gânduri, căt nici nu băga în samă desfătătorii țermi, cari se întindeau de la mare până la cetate. Grădini admirabile de pome, pline de vițe și de pomi sirieni se îmbuldiau în jurul vilelor celor ce erau în tocmă așa de strălucite ca și cele de la țermii Neapolului. El nu vedea năile, ce treceau pe lângă el asemenea unei flote nesfârșite, nu audia cântările și strigătele vesele ale matrosilor, cari însoțiau munca ori odihna cu glume. Ceriul era plin de lumina sôrelui, și acesta se odihnia tr-

murând de-asupra pămîntului și a apelor. Tote erau limpezi și luminoase, — numai de-asupra vieții lui zăcea o umbră.

Nu mai o dată se trezi el spre o interesare momentană: ore cine îi arătă dumbrava Dafnei, ce se vedea de la o cotitură a râului.

II.

Sondare

Când se ivi cetatea, călătorii alergară pe pod, ca să nu pirdă priveliștea cea admirabilă. Iudeul acela fruntaș, pe care-l cunoșcem deja, luă asupra-și esplicarea.

„Rîul curge spre apus,” zise el, ca și cum ar răspunde la o întrebare generală. „Îmi aduc încă a minte de vremea, când el uda picioarele zidurilor; dar ca supuși romanii am trăit în pace, și pe cum se întâmplă tot de una în vremuri de acelea, comerțul a isbutit, să-și împlinescă voea. Acum întregă laturea cea spre cetate a râului e cuprinsă de docuri și de schele de năi. Colo din colo,” el arătă spre miază zi, „e muntele Casiu, sau pe cum îi place acestui popor a-l numi, muntele Orontes, față în față cu frate-său Amn. Între ei se întinde șesul de Antiochia. Mai în colo de parte se înalță munții negri, de unde apeductele regesci aduc apa cea mai limpede spre a recrea stradele și pe omenii însetați; pădurile de dincolo sînt încă în starea lor originală, pline de paseri și de animale selbatice.”

„Unde e lacul?” întrebă unul.

„Dincolo spre miază noapte. Poți închiria un cal, dacă dorești, să-l vezi, — ori și mai bine o luntriță, pentru că rîul stă cu el în legătură prin un rîu confluent.”

„Dumbrava Dafnei?” se întorse cătră al treilea întrebătoriu. „Acesta nu o poate descrie nimeni. Și multă precauțiune trebuie să aibă acela, care o cercetază. Apollo a început-o și a și terminat-o. El o preferesce Olimpului. Nu numai unul a mers, numai ca să o vadă, — numai o dată să o vadă, — și nu s'a mai putut întorce din ea. Se zice: „Mai bine să fii un verme și să te nutrești cu dudușele Dafnei, de cât să fii ôspele unui împărat!”

„Așa dar tu mă sfătuesci, ca nici să nu merg acolo?”

„O, nu te sfătuesc! Veți merge acolo. Fiesce cine merge acolo, filosoful cinic, tinerul, care abia a ieșit din anii copilăriei, — femeii și preoții, — toți merg acolo. Așa de sigur sînt despre aceea, ce o veți face, căt eu îmi ieau voe, să vă servesc cu un sfat. Nu vă așezați în cetate, — asta ar fi pierde de vreme, ci mergeți de-a dreptul în satul, care e la capătul dumbrăvii. Călea duce printr'o grădină, printre isvôră bogate. Venerătorii zeului și ai feciôrei lui celei penice au zidit satul. Și în halele și cărările lui și în miile de locuri de popas, cari sînt într'însul, veți găsi obiceiuri și moravuri și plăceri ca nicăiri pe alocuria. Dar priviți colo zidul cetății! Opera cea mai de frunte a lui Xereu, a măestrului arhitecturii de petra.”

Ochii tuturor se îndreptară în direcția, ce le-o arătă Evreul cu degetul.

„Partea asta s'a ridicat la porunca celui dintăiu dintre Seleucidii. Trei sute de ani au făcut, ca ea să fie o parte a stîncii, pe care e zidită.”

Opera justifica lauda acesta. Zidul era înalt, tare, cu multe unghiuri ascuțite și se întindea cătră miază zi până a fără din orizont.

„Pe înălțimea de colo sînt patru sute de turnuri,” continuă Evreul, „fiesce care din ele câte un rezervoriu de apă. Priviți! Preste zid, ori cât de mare ar fi, se înalță în departare două coline, cari trebuie să le cunoșceți. Sînt cele două creste rivalisătoare ale lui Sulpiu. Clădirea de pe cea mai departată e cetățuea; acolo tot de una e o garnisonă romană. În fața ei din cote se ridică templul lui Joe și de desubtul lui frontul residenței legatului, — un palat plin de cancelarii și totuși o fortăreță, asupra căreia plebea ar da năvală în tocmă așa de zădarnic ca și vîntul de miază zi.”

(Va urma.)

Bibliografie.

„Biblioteca pentru toți” a scos de srbători:

Nr. 96. 97. B. de St. Pierre: *Paul și Virginia*, roman, tradus de D. Stăncescu. Toți cari vor ceta cartea, vor trebui să se convingă, că Paul și Virginia e o scriere celebră și plină de sănătoșe învățături, care umple inima cetitorilor de credință în Dumnezeu și o învață a se supune lovirilor sortii.
Nr. 98. Artur Stavri: *De demult*, poezii.

Enea Hodoș: *Schițe umoristice*, Caransebeș 1897 e titlul unei elegante broșuri de 127 pag., care cuprinde 10 schițe umoristice sau mai potrivit copii de pe natură, scrise cu mult spirit în o frumoasă limbă românească. Tipariul și hârtia fac onore tipografiei diecesane din Caransebeș.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoarele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisuniile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoichul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu *Pentecostariul* costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la olaltă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial alii dollea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.